

STALIN, EL COMISSARI DE HITLER ¹

Lev Trotski

2 de setembre de 1939

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es – des de: “Stalin, el comisario de Hitler”, en, *Escritos*, Tom XI, volum 1, Editorial Pluma, Buenos Aires, 1976, pp. 102-109.

Durant vint anys l'expansió de l'imperialisme alemany estigué forçament reprimida. Quan començà a trencar els dics, les cancelleries diplomàtiques es desconcertaren. Les perllongades i estèrils negociacions entre Londres-París i Moscou, posteriors a Munic, constituïren la segona etapa del seu desconcert. Des de 1933 en avant declarí contínuament en la premsa mundial que l'objectiu de la política exterior de Stalin era arribar a un acord amb Hitler. Però la meua veu era massa modesta per a convèncer els amos del destí. Stalin muntà la seua vil comèdia, “la lluita per la democràcia”, i, almenys parcialment, se'l cregueren. Fins gairebé l'últim dia, Àngur, corresponsal semioficial del *New York Times* de Londres, repetia que estava segur que s'arribaria a un acord amb Moscou. Resulta penosament allixonador que el parlament stalinista ratifiqués el pacte germanosoviètic el mateix dia en què Alemanya envaïa Polònia!

La causa general de la guerra rau en les contradiccions irreconciliables de l'imperialisme mundial. No obstant, l'eco específic d'aquestes contradiccions que féu començar les operacions militars fou el pacte germanosoviètic. Durant els mesos anteriors, Goebbels, Foerster i la resta de polítics alemanys repetien insistentment que aviat arribaria el “dia” de l'acció decisiva. Ara resulta indubtablement clar que fou el dia en què Molotov signà el pacte germanosoviètic. Cap poder podrà esborrar aquest fet dels annals de la història! No es tracta en absolut que el Kremlin se senta més pròxim als estats totalitaris que als democràtics. Açò no és el que determina la seua orientació en els assumptes internacionals. Tot i la seua aversió envers el règim soviètic, el parlamentari conservador Chamberlain féu tot allò de possible per arribar a una aliança amb Stalin. No s'hi concretà perquè Stalin li té por a Hitler. I no és per casualitat que el tem. L'Exèrcit Roig està escapçat; no és simple xerrameca sinó una tràgica veritat. Voroshilov és un invent. Hom li ha creat artificialment, a través de la propaganda totalitària, un halo d'eficiència. En les vertiginoses altures a què es veié enlairat continua essent el que sempre fou, un rígid terròs sense visió, sense cultura, sense capacitat militar, i fins i tot sense talent com a

¹ “Stalin, el comissari de Hitler”, *Socialist Appeal*, 11 de setembre de 1939 on es publicà sota el títol de “Trotski escriu sobre la guerra i el pacte nazisoviètic”.

administrador. Tot el país ho sap. En l'estat major militar "porgat" no hi queda un sol home en què l'exèrcit pugui dipositar la seua confiança. El Kremlin té por de l'exèrcit i tem Hitler. Stalin exigeix la pau a qualsevol preu.

Abans que l'Alemanya dels Hohenzollern trontollés davall els embats de la coalició bèl·lica, assestà el colp mortal al règim tsarista; posteriorment els aliats occidentals afillaren la burgesia liberal russa i fins i tot recolzaren els plans d'una revolució palatina. Els actuals responsables del Kremlin es preguntaren ansiosament: I si torna a repetir-se, de forma distinta, aquest incident històric? Si l'oligarquia soviètica fos capaç de sacrificar-se, almenys en un grau mínim, pels interessos militars de l'URSS, no hauria decapitat i desmoralitzat l'exèrcit.

Els ximplers "prosoviètics" afirmen que cau pel seu propi pes que el Kremlin espera derrocar Hitler. L'assumpte és distint. Sense la revolució és inconcebible que caiga Hitler. Una revolució triomfant en Alemanya elevaria enormement la consciència de classe a l'URSS i faria impossible la permanència de la tirania de Moscou. El Kremlin prefereix l'*estatus quo* amb Hitler com a aliat.

Agafats de sorpresa pel pacte, els apologistes professionals del Kremlin argüïren que els nostres pronòstics anteriors es referien a una aliança militar agressiva, quan allò que en realitat ha passat ha estat un acord pacífic de "no agressió". Sofisteria miserable! Mai hem parlat d'una aliança militar agressiva en el sentit més directe del terme. Sempre, per contra, hem partit del fet que allò que determina la política interna del Kremlin és l'interès de la nova aristocràcia en mantenir-se al poder, el seu odi envers el poble, la seua incapacitat de menar una guerra. Qualsevol combinació internacional revist algun valor per a la burocràcia soviètica a condició que l'allibere de la necessitat de recórrer a la força dels camperols i els obrers armats. I no obstant, el pacte germanosoviètic és una aliança militar en tot el sentit de la paraula, perquè serveix els objectius de la guerra agressora imperialista.

En la guerra anterior la derrota d'Alemanya es produí fonamentalment perquè no rebia matèries primeres de l'URSS. No per casualitat la signatura del pacte polític en fou precedida per un acord comercial. Moscou ni pensa renunciar a ell. Al contrari, en el seu discurs d'ahir davant del Consell Suprem, Molotov remarcà sobretot els excepcionals avantatges econòmics de l'amistat amb Hitler. El pacte de no agressió, és a dir, l'actitud passiva envers l'agressió alemanya, es veu coronat així per un tractat de col·laboració econòmica en benefici de l'agressió. El pacte garanteix a Hitler la possibilitat d'utilitzar les matèries primeres soviètiques de la mateixa manera en què Itàlia, en el seu atac a Etiòpia, utilitzà el petroli rus. Mentre els experts militars que Anglaterra i França tenen a Moscou estudiaven el mapa bàltic des de la perspectiva de les operacions militars entre l'URSS i Alemanya, els experts alemanys i soviètics consideraven

les mesures a prendre per tal de salvaguardar les rutes del Mar Bàltic en funció de mantenir les relacions comercials de manera contínua durant la guerra.

L'ocupació de Polònia assegurarà la contigüitat de les fronteres amb la Unió Soviètica i el desenvolupament ulterior de les relacions econòmiques. Ací rau l'essència del pacte. En *Mein Kampf* Hitler declara que l'acord entre dos estats el fi del qual no és la prossecució de la guerra és "absurd i estèril". El pacte germanosoviètic no és ni absurd ni estèril; és una aliança militar amb divisió de tasques: Hitler mena les operacions militars, Stalin actua de comissari seu. I encara hi ha gent que afirma seriosament que l'objectiu actual del Kremlin és la revolució mundial!

Quan Txitxerin era ministre de relacions exteriors del govern de Lenin, la política exterior soviètica tenia com a objectiu real el triomf del socialisme a nivell internacional i, incidentalment, tractava d'aprofitar els antagonismes entre les grans potències a fi de defensar la República Soviètica. Amb Litvinov, el programa de la revolució mundial fou reemplaçat per l'interès de mantenir l'*estatus quo* a través d'un sistema de "seguretat col·lectiva". Però quan gairebé s'havia concretat la idea de la "seguretat col·lectiva", el Kremlin s'alarmà a causa de les obligacions militars que ocasionava. Litvinov fou reemplaçat per Molotov, que té com a única obligació mantenir intactes els interessos de la casta governant. Ja fa molt que es titllà de romàntica la política de Txitxerin, és a dir essencialment de Lenin. Durant un temps hom considerà que la política realista era la de Litvinov. La política de Stalin-Molotov és impertorbablement cínica.

Molotov declarà fa tres mesos davant del Consell Suprem: "La Unió Soviètica no pot deixar d'estar a l'avantguarda d'un front únic de nacions amants de la pau que s'oposen realment a l'agressió al nostre país" Com d'iròniques sonen ara aqueixes paraules! La Unió Soviètica s'ha col·locat a la rereguarda dels estats a què fins ahir el Kremlin acusava persistentment d'agressors.

Els avantatges immediats que obté el Kremlin de l'aliança amb Hitler són prou concrets. L'URSS queda fora de la guerra. Hitler elimina del seu programa immediat la seua campanya per una "Gran Ucraïna". Japó queda aïllat. Com a conseqüència de la postergació del perill de guerra en la frontera occidental es pot intentar, al mateix temps, afeblir la pressió de la frontera oriental, potser fins a arribar a un acord amb Japó. Encara més; és força probable que, a canvi de Polònia, Hitler li deixi a Moscou les mans lliures respecte als estats del Bàltic fronterers amb l'URSS. No obstant, malgrat que les "avantatges" siguin grans, són, en el millor dels casos, passatgeres; l'única garantia és la signatura de Ribbentrop en un "tros de paper".

Mentre, la guerra posa a l'ordre del dia problemes que són de vida o mort per als pobles, els estats, els règims, les classes governants. Alemanya està aplicant per etapes el seu programa de domini a través de la guerra. Amb ajuda d'Anglaterra, i malgrat l'oposició de França, s'ha rearmat. Amb l'ajuda de Polònia ha deixat aïllada Txecoslovàquia. No sols desitja esclavitzar Polònia amb l'ajuda de la Unió Soviètica sinó, també, destruir els vells imperis colonials. Si Alemanya assoleix emergir triomfant de la guerra amb l'ajuda del Kremlin, el perill que correrà la Unió Soviètica serà mortal. Recordem que immediatament després de l'acord de Munic Dimitrov, secretari de la Komintern, féu públic (indubtablement per ordre de Stalin) un calendari molt explícit de les conquestes futures de Hitler. L'ocupació de Polònia estava assenyalada per a la tardor de 1939. Després seguien, per ordre, Iugoslàvia, Romania, Bulgària, França, Bèlgica... I després, al final, en la tardor de 1941, començaria l'ofensiva contra la Unió Soviètica.

Aquestes revelacions es basen indubtablement en informació obtinguda pel servei d'espionatge soviètic. És impossible, per descomptat, prendre al peu de la lletra aqueix avantprojecte; la marxa dels esdeveniments sempre introdueix modificacions en aqueixos càlculs. No obstant, s'està consumant el primer ítem del plans, l'ocupació de Polònia en la tardor de 1939. És força probable que siga aproximadament correcte el breu lapse de dos anys que preveuen el plans entre l'ocupació de Polònia i l'ofensiva contra la Unió Soviètica. En el Kremlin no poden deixar de comprendre-ho així. No de franc han proclamat moltes vegades: "La pau és indivisible". Si Stalin, tanmateix tot, es transforma en el comissari de Hitler es a causa del fet que la casta governant és incapaç ja de pensar en el demà. El seu lema és el de tots els règims condemnats: "després de nosaltres el diluvi".

Seria en va intentar preveure, en aquest moment, el curs futur de la guerra i el destí de cadascun dels protagonistes, inclús d'aquells que encara alberguen il·lusòries esperances de romandre al marge de la catàstrofe. Ningú està en condicions de comprendre completament aquest vast panorama i aquest remolí de forces materials i morals infinitament complex. Només la mateixa guerra decidirà la sort de la guerra.

Una de les principals diferències entre la guerra actual i l'anterior és la ràdio. Me n'adone per primera vegada ara que escolte ací en Coyoacán, un suburbi de la capital mexicana, els discursos que es pronuncien en el *Reichstag* de Berlín i els despatxos de Londres, París i Nova York. Gràcies a la ràdio es dependrà molt menys de les notícies dels governs propis i l'estat d'ànim dels habitants dels altres països influirà molt més ràpidament. En aquest pla el Kremlin ja ha sofert una gran derrota. La Komintern, l'instrument més important amb què compta el Kremlin per a influir sobre l'opinió pública dels altres països, és en

realitat la primera víctima del pacte germanosoviètic. Encara no s'ha decidit el destí de Polònia. Però la Komintern ja és un cadàver. L'abandonen per una banda els patriotes i per l'altra els internacionalistes. No hi ha dubte que demà escoltarem per ràdio les veus dels dirigents comunistes d'ahir revelant, en interès dels seus respectius governs, en tots els idiomes del món civilitzat, incloent-hi el rus, la traïció del Kremlin.

La desintegració de la Komintern no deixarà d'assestar un colp irreparable a l'autoritat de la casta governant sobre les grans masses de la mateixa Unió Soviètica. Així, la cínica política la finalitat de la qual és reforçar la situació de l'oligarquia stalinista en realitat accelera la seua caiguda.

La guerra farà trontollar moltes coses i molts individus. De res valdran els artificis, les trampes, els arranjaments ni les traïcions per a escapar al seu sever judici. Però s'entendria molt malament el meu article si se'n tragués la conclusió que es perdrà tot allò de nou que la Revolució d'Octubre aportà a la humanitat. Estic profundament convençut del contrari. Les noves formes econòmiques, alliberades del fre insuportable de la burocràcia, suportaran aquesta prova de foc i, a més a més, seran la base d'una nova cultura que, esperem, eliminarà per sempre les guerres.